

Utbildningsnämnden

Årsbokslut 2013 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar fastställa nämndens årsbokslut för 2013.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden konstaterar att återigen kan Nacka visa upp mycket goda resultat för sina förskole- och skolverksamheter utifrån de uppföljningar och utvärderingar som görs under året. Jämfört med andra kommuner och riket så står sig Nacka mycket väl, men när det gäller att uppnå nämndens målvärden är resultatet inte lika gott. Det visar att nämnden har höga ambitioner med verksamheten genom högt satta målvärden, men också att det finns utvecklingsområden. Som exempel kan nämnas att förskolorna har alltför få förskollärare, det finns fortfarande elever i grundskolan som inte blir behöriga till gymnasieskolan, avhoppet på yrkesprogrammen i gymnasieskolan är ett problem. De olika perspektiven av måluppfyllelsen åskådliggörs färgmässigt i tabellen under verksamhetsresultat.

Det ekonomiska årsbokslutet för utbildningsnämnden innebär en positiv avvikelse mot budget med + 27,9 mnkr, vilket andelsmässigt är 1,2 procent. Den största avvikelser beror på att förskolebarnen har varit färre än vad som antogs vid budgeteringstillfället, det innebär ett överskott om + 17,0 mnkr. Efterfrågan på fritidshem har varit lägre än vad som antogs, vilket innebär ett överskott om + 6,4 mnkr. Gymnasiesärskolan har ett stort överskott p.g.a. att elevantalet överskattades, + 4,4 mnkr medan grundsärskolans elevantal å andra sidan underskattades och det innebär ett underskott om - 1,9 mnkr. Budgeten för resurser inom likvärdighetsgarantin har totalt sett ett mindre underskott, men förskolans kostnader är mycket lägre än budgeterat och skolans högre.

Kvalitetsarbete

Utbildningsnämnden har ett flertal uppföljningar och utvärderingar till sin hjälp för att bedöma kvaliteten i Nackas förskolor och skolor. Den uppföljning och utvärdering som görs syftar framför allt till att barn och elever ska få den utbildning de har rätt till enligt de

styrdokument som reglerar verksamheterna, t.ex. skollag och kommunens utbildningspolitiska strategi.

Det görs en årlig kundundersökning där föräldrar och elever ges möjlighet att tycka till om verksamheten. Förskolorna och skolorna beskriver själva sin verksamhet i en årlig kvalitetsanalys, det görs kollegiala observationer av enheterna, det finns såväl nationell som kommunal statistik att tillgå och särskilt riktade uppföljningar och utvärderingar. De kommunala förskolorna får insynsbesök och de fristående får tillsynsbesök av kommunens förskoleexperter. Besöken görs enligt en viss systematik, men kan också initieras utifrån särskilt uppkomna frågor. Allvarliga brister i verksamheten kan innebära att nämnden beslutar om sanktioner för förskolan eller anordnare av pedagogisk omsorg. Grundskolor och gymnasieskolor får besök av kommunens utbildningsexperter, men till skillnad mot förskolorna är det Skolinspektionen som beslutar om eventuella förelägganden till kommunen respektive sanktioner för fristående grundskolor och gymnasieskolor.

I syfte att stödja skolledare och andra som arbetar med kvalitetsfrågor har under året en seminarierie om systematiskt kvalitetsarbete genomförts. Seminarierna har handlat om förskolors och skolors kvalitetsanalyser, om ledarskap och kvalitetsarbete samt om mätningar och analys som underlag i enheternas kvalitetsarbete. Nämnden arbetar sedan flera år med att få in forskning och utveckling i förskola och skola, t.ex. delas ett kvalitetspris ut till framgångsrika pedagoger. Under året har åtta utvecklingsarbeten belönats. Arbetet dokumenteras i vetenskapliga artiklar som ofta får en bred spridning till skolor och högskolor. I satsningen ingår också forskningscirklar, där pedagoger beforskar områden valda utifrån verksamhetens behov. Vidare har s.k. analysgrupper startat vid några skolor som ett stöd i skolutvecklingsarbetet. Metoden är inspirerad av forskare i Holland och lärdomarna visar att tankesättet går från att leta externa orsaker till svårigheter, till att landa i vad personalen inom skolan tillsammans kan göra, att se sin egen roll i att utveckla undervisningen/skolan. Utgångspunkten är ett problem eller en fråga som är relevant för just dem i deras vardagliga arbete på just den skolan.

Utbyggnad av förskolor och skolor

Planering för nya förskole- och skolplatser har under året bedrivits tillsammans med tjänstemän från stadsledningskontoret, kultur- och utbildningsenheten, planeringen och byggenheten utifrån handlingsplan för förskole- och grundskoleplatser 2014-2022. De områden som dominerat planeringsprocessen har varit Kvarnholmen, Tollare och Älta. I Boo är behovet av ytterligare skolplatser stort de kommande åren och planering för dessa har startats under 2013.

Inspira förskolor och skolor AB har utsetts som hyresgäst i Strandparksskolan för att bedriva förskola och skola. Förskolan öppnade i november, men det är dock osäkert när skolverksamheten kan starta då Skolinspektionen förändrat sin bedömningsgrund för elevunderlaget. Den förändrade bedömningen innebär att det i princip blir omöjligt för en

fristående anordnare att starta skola i ett nybyggnationsområde eftersom det inte går att redovisa vilka som vill börja i skolan i och med att barnen ännu inte bor i området.

En ny förskola i Ektorp centrum öppnades i januari och förskolan Fjädern har lagts ned.

Skolinspektionen

Med anledning av Skolinspektionens tillsynsrapport från förra året angående kommunens resursfördelning och arbetet mot segregationens negativa effekter, skulle Nacka redovisa hur Nackas resursfördelningsmodell kompenserar för dessa effekter. Skolinspektionen hade i sitt tillsynsbeslut inga synpunkter på modellen som sådan utan ansåg att den kan tillgodose elevernas skilda behov, däremot hade de synpunkter på att uppföljning och utvärdering inte hade gjorts för att säkerställa att resurserna fördelades rätt. En översyn av modellen har gjorts och med anledning av denna har utbildningsnämnden beslutat införa en ny modell från 2014 i syfte att ytterligare öka träffsäkerheten av resurstilldelningen.

Under året har Skolinspektionen fattat beslut om två ärenden där vårdnadshavare anmält till inspektionen att två skolor i Nacka haft brister. I dessa fall har skolorna inte fått några påpekanden, vilket är ovanligt.

Måluppfyllelse

Utifrån utbildningsnämndens uppföljningar och utvärderingar, insyns-, tillsyns- och verksamhetsbesök, kan konstateras att verksamheterna håller mycket god kvalitet. Både i förhållande till riket och i jämförelse med andra kommuner. Däremot är måluppfyllelsen i förhållande till nämndens beslutade målnivåer sämre för flera nyckeltal. I de flesta fall speglar detta Nackas högt satta ambitioner med förskolan och skolan, men det finns också områden att utveckla och förbättra.

Tabellen nedan visar utöver beslutade målvärden och utfallen för dessa, även flera perspektiv av måluppfyllelsen; i förhållande till målvärdet, tidsperspektiven ett och tre år samt i förhållande till andra, d.v.s. andra kommuner och riket. Det ger en mer komplett, och även komplex, bild av kvaliteten i Nackas förskolor och skolor.

Förskolan

När det gäller förskolans resultat i förhållande till beslutade målvärden är det framför allt andel förskollärare som fortsätter vara alltför låg. Tjänstemän undersöker nu vilka framgångsfaktorerna är bland de förskolor som har en hög andel förskollärare för kunskapsdelning till dem med låg andel.

Flera förskolor beskriver i sina kvalitetsanalyser att de vill använda dokumentation i reflektion med barn och föräldrar i syfte att visa på barnens utveckling och lärande. Många förskolor tar upp lärmiljöns betydelse. De förskolor som arbetat med lek- och lärmiljön beskriver tydligt att en utmanande och stimulerande lek- och lärmiljö främjar barnens lek och lärande. Förskolorna är mer medvetna om att lek- och lärmiljön samt pedagogens

förhållningssätt har stor betydelse för barnens utveckling och lärande. I den tillsyn och insyn som görs av verksamheten så konstateras att lek- och lärmiljön i flera förskolor behöver kompletteras mer med utmanade, stimulerande material som främjar lusten att utforska, leka och lära.

Riktade tillsyner har gjorts av förskolekön gällande avsteg från köregler, förskolornas öppettider, utifrån vad som framkommit av observationerna samt specifika klagomål.

Grundskolan

Den samlade bilden av måluppfyllelsen i Nackas grundskolor är blandad. Nackas elever har även i år goda resultat i nationella prov och betyg och elever och föräldrar är i hög grad nöjda med verksamheten. Resultaten på nationella prov i årskurs tre och elevers upplevelse av reellt inflytande ligger långt från målvärdet, likaså andel elever som använder dator dagligen i skolan. Matematikresultaten i årskurs tre på det nationella provet har sjunkit, men många skolor skriver i sina kvalitetsanalyser att de gör särskilda satsningar på matematik. Provresultaten i svenska i årskurs sex och nio har försämrats jämfört med tidigare. Resultaten är dock med några få undantag över genomsnittet i jämförelse med andra kommuner.

Andel grundskoleelever som inte är behöriga till de yrkesförberedande programmen i gymnasieskolan har minskat svagt och är låg i jämförelse med andra kommuner. Nämnden har dock satt som mål att ingen elev ska gå ut grundskolan utan att vara behörig. En särskild studie av obehöriga elever pågår därför och ska visa hur skolorna diskuterar, organiserar och sätter in åtgärder för de elever som riskerar att inte bli behöriga. Förhoppningen är att studien ska ge skolorna och kommunen stöd i att utveckla arbetet med att alla elever ska bli behöriga.

Det finns betydande skillnader mellan skolornas tillgång och användning av it-verktyg, såsom datorer och läsplattor, vilket konstaterats av den särskilda kartläggning som gjorts och också kundundersökningen. Andelen elever som är med och planerar skolarbetet har minskat under flera år, men resultatet är fortfarande högre än genomsnittet för kommunerna, men under nämndens målvärde. I de kollegiala observationer som görs framträder blandade bilder och de flesta skolor har både styrkor och utvecklingsområden avseende elevinflytande och arbetet varierar mellan lärare. Många skolor skriver i kvalitetsanalyserna att de vill utveckla den formativa bedömningen, d.v.s. arbeta med att få eleverna att bättre förstå kunskapskraven och även att utveckla den konstruktiva feedbacken till eleverna.

Gymnasieskolan

Prov- och betygsresultaten för gymnasieskolor i Nacka har förbättrats över tid, och resultaten ligger nu sammantaget över målvärdena. För övriga nyckeltal ligger utfallet emellertid under målvärdena, men oftast över länsgenomsnittet.

Gemensamt för nästan alla skolor är att det finns ett missnöje med resultaten i matematik och att skolorna kommer att vidta åtgärder. Resultaten varierar mellan programmen och en tydlig skillnad finns mellan studieförberedande program och yrkesprogram, där resultaten är lägre på yrkesprogrammen. Matematik är det ämne där flest elever inte når godkänt i de nationella kursproven.

Andel elever i Nackas gymnasieskolor som fullföljer utbildningen inom fyra år har förbättrats, men när det gäller folkbokförda Nackaelever som går på yrkesprogram är avhoppsfrekvensen högre än på högskoleförberedande program. Det är viktigt att kontinuerligt följa upp elever i riskzonen så att de inte misslyckas med sin utbildning och Nackas skolor arbetar för att "alla elever ska med" och beskriver i sina kvalitetsanalyser hur de förstärker den specialpedagogiska kompetensen för att bättre stödja elever i behov av stöd.

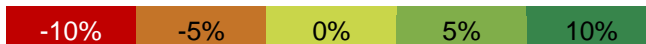
Elevansvar och elevinflytande kan och bör förbättras. Det pågår ett ständigt arbete på skolorna, men ändå visar kundundersökningens resultat på att elevernas upplevelse av detta område är mindre bra. Upplevelsen av inflytande är lägre än målnivån samtidigt som arbetet med formativ bedömning enligt skolorna pågår intensivt, vilket kan tyckas vara motsägelsefullt. Formativ bedömning innebär att läraren kontinuerligt arbetar med elevens förståelse om vad som ska läras och vad som krävs för olika kunskapskrav. Undervisningen ska anpassas till elevens lärande.

Bra

VERKSAMHETSRESULTAT

Färgerna speglar utfallets avvikelse jämfört med målvärde, ett år tillbaka, tre år tillbaka och med andra (riket och andra kommuner). Grönt indikerar positiv avvikelse, d.v.s. resultatet i år har förbättrats och rött är tvärtom. Avvikelsens storlek per färg är enligt nedan.

Övergr. mål	FÖRSKOLA	Målvärde	Utfall	Utfall 2013 jämfört med				
				målvärde	ett år tillbaka	tre år tillbaka	andra	
God kommunal service	Utveckling och lärande/Maximal utveckling och stimulerande lärande							
	Andel personal i förskolan som har pedagogisk högskoleutbildning	45	37					
	Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn	95	96					
	Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att utveckla barnets språk.	85	86					
God kommunal service	Barns inflytande/Reellt inflytande							
	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	80	84					
	Andel föräldrar som får tydlig information om sitt barns utveckling och lärande	90	87					
Stor valfrihet	Valmöjligheter							
	I alla kommundelar ska utbudet av platser i förskolan motsvara efterfrågan (st)	4	4					
Trygg och säker kommun	Normer och värden/Trygghet, ordning och arbetsro							
	Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i förskolan	95	97					
	Andel föräldrar som anser att barnen är ute varje dag med förskolan	95	94					

Övergr. mål	FÖRSKOLEKLASS OCH GRUNDSKOLA	Målvärde	Utfall	Utfall 2013 jämfört med				
				målvärde	ett år tillbaka	tre år tillbaka	andra	
God kommunal service	Kunskaper/Maximal utveckling och stimulerande lärande							
	Meritvärdet	240	242					
	Meritvärde för pojkar	236	231					
	Andel skolor som har positiv avvikelse i SALSAMOD jämfört med meritvärde (föregående års värde)	100	(92)					
	Andel elever som når kravnivån i nationella proven år 3 i svenska	90	84					
	Andel elever som når kravnivån i nationella proven år 3 i matematik	90	79					
	Andel elever som når målen i nationella proven år 6, medelvärde	90	95					
	Andel elever som når målen i nationella proven år 9	95	93					
	Andel elever i årskurs nio som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	100	95					
	Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn	90	91					
	Andel elever som anser att skolarbetet väcker nyfikenhet för lust att lära sig mer.	65	62					
	Andel elever åk 8 som är nöjda med info och vägledning de fått inför framtida utbildningsval	65	62					
	Andel elever som använder dator dagligen.	90	64					
God kommunal service	Elevernas ansvar och inflytande/Reellt inflytande							
	Andel elever som anser att de är med och planerar arbetet i skolan	80	69					
	Andel föräldrar som de får tydlig info om hur deras barn ligger till i förhållande till kunskapskraven.	90	82					
	Andel elever som får veta hur det går för dem i skolarbetet	90	87					
	Andel föräldrar som anser som anser att deras barn är med och påverkar de gemensamt aktivt på fritids.	75	69					
Stor valfrihet	Valmöjligheter							
	Andel föräldrar som har fått sitt förstahandsval tillgodosett vid val av skola	95	93					

Övergr. mål	GYMNASIESKOLA	Mål-värde	Utfall	Utfall 2013 jämfört med			
				mål-värde	ett år tillbaka	tre år tillbaka	andra
Trygg och säker kommun	Normer och värden/Trygghet, ordning och arbetsro						
	Andel elever som är trygga i skolan	95	91				
	Andel elever som som kan arbeta utan att bli störda under lektioner och arbetspass.	75	72				
	Andel elever som varje skoldag deltar i någon form av fysisk aktivitet i skolan.	75	70				
God kommunal service	Kunskaper/Maximal utveckling och stimulerande lärande						
	Andel elever som fullföljer ett nationellt eller specialutformat program inom fyra år	80	83				
	Betygspoäng i skolor i Nacka	14,5	15,2				
	Andel elever med minst godkänt (E) i nationella kursprov i matematik, kurs 1A-1C (uppsk utfall)	90	92				
	Andel elever som anser att undervisningen motiverar dem till att vilja lära sig mera	65	60				
	Andel elever i år två som är nöjda med den info och vägledn de fått inför framtida utbildningsval	55	51				
	Andel elever som fortsätter påbörjat program år två, folkbokförda i Nacka, ej IV, (uppskattat utfall).	95	87				
Andel elever som använder dator dagligen.	85	68					
God kommunal service	Elevernas ansvar och inflytande/Reellt inflytande						
	Andel elever som anser att de kan påverka arbetssättet under lektionerna.	55	49				
	Andel elever som får information om hur de ligger till under kursens gång.	65	57				
Trygg och säker kommun	Normer och värden/Trygghet, ordning och arbetsro						
	Andel elever som känner sig trygga i skolan	95	90				
	Andel elever som anser att det är arbetsro på lektionerna.	60	58				

Bra

Insatta resurser

Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Effektivt resursutnyttjande	Budget i balans		Skillnad mellan budget och utfall ska inte vara lägre än noll.	≥ 0	+27,9 mnkr

Utbildningsnämnden har en positiv budgetavvikelse om + 27,9 mnkr, d.v.s. en procentuell avvikelse om 1,2 procent. Vid såväl delårsbokslutet som oktobers månadsuppföljning har det konstaterats att antalet förskolebarn är lägre än budgeterat vilket ger ett överskott om +17,0 mnkr. Antalet budgeterade barn bygger på antaganden i befolkningsprognosen september 2012. Kostnaden för fritidshem har också blivit lägre då efterfrågan varit mindre än vad som prognostiserats i budget. Överskottet uppgår till +6,4 mnkr. Föräldrars efterfrågan på vårdnadsbidraget har minskat med cirka en fjärdedel jämfört med föregående år och överskottet jämfört med budget blir + 1,0 mnkr.

Grundskolans och gymnasieskolans verksamheter följer väl budgeterat antal elever och resultatet för grundskolan är + 0,7 mnkr och för gymnasieskolan + 0,5 mnkr. Det kan konstateras att kostnaden för grundskoleelever i utlandsskolor har ökat och är nu tre gånger så hög jämfört med föregående år. Det är dock inte helt enkelt att göra jämförelser då ersättningsanspråken görs i efterhand och kostnaden kan därmed förskjutas mellan åren. Grundskolans elevantal underskattades vid budgettillfället, vilket resultatmässigt innebär ett underskott om – 1,9 mnkr och gymnasieskolornas elevantal överskattades, vilket innebär ett överskott om + 4,4 mnkr.

Den totala kostnaden för den s.k. likvärdighetsgarantin håller sig andelsmässigt i stort sett inom budget, – 0,2 mnkr eller 0,1 procent. Däremot lämnar förskolan ett större överskott och skolverksamheterna ett större underskott. Likvärdighetsgarantin inkluderar resurser utöver skolpeng och programpeng för barn och elever i stort behov av särskilt stöd. Även resurser för strukturbidrag baserat på elevernas bakgrundsfaktorer, språkförstärkningsresurser, skolskjutsar o.d. återfinns inom likvärdighetsgarantins ram. Den extra resurstilldelningen för elever i behov av särskilt stöd i grundskolan har ökat markant jämfört med föregående år. Elevantalet har ökat, men kan inte ensamt förklara den ökade kostnaden. Det finns flera förklaringar till ökningen, men det finns ett par mer framträdande skillnader jämfört med tidigare år. Elever som tidigare varit mottagna i grundskolan, men som inte längre anses tillhöra personkretsen, kräver fortfarande extra resurser då majoriteten av dessa elever har en autismspektrumdiagnos. Antal elever som är i behov av personligt stöd under hela skoldagen har varit underskattat. Vad denna ökning beror på finns inget tydligt svar på. Dessa elever, som ofta återfinns inom neuropsykiatriska området, kräver egen resursperson för att kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Nämndens kostnader för forskning och utveckling överstiger budget med – 0,9 mnkr. Ansvaret för projektet Unos uno har under projekttiden övergått till utbildningsnämnden, men tidigare erhållna intäkter för projektet har inte periodiserats över till kommande år, vilket därför i år resulterat i ett större underskott för nämnden, – 1,0 mnkr.

Ekonomiskt utfall

Verksamhet	Intäkter tkr (+)	Kostnader tkr (-)	Netto tkr	Budget tkr (-)	Avvikelse tkr
Checkram	157 214	2 198 402	2 041 188	2 069 185	27 997
Förskola	88 772	-742 491	-653 719	-665 503	11 784
Pedagogisk omsorg	6 449	-39 900	-33 451	-38 658	5 207
Vårdnadsbidrag		-1 380	-1 380	-2 335	955
Fritidshem	40 175	-232 428	-192 253	-198 630	6 377
Öppen fritidsverksamhet	34	-4 100	-4 066	-4 245	179
Förskoleklass	614	-51 433	-50 819	-51 586	767
Grundskola	13 000	791 986	778 986	779 671	685
Grundsärskola	259	-20 213	-19 954	-18 090	-1 864
Gymnasieskola	7 641	-302 141	-294 500	-293 966	-534
Gymnasiesärskola	270	-12 330	-12 060	-16 501	4 441
Övrig ram	2 822	-244 340	-241 518	-241 465	-53
Likvärdighetsgaranti	1 412	-208 447	-207 035	-206 842	-193
- Förskola och pedagog omsorg	684	-44 135	-43 451	-47 555	4 104
- Skola och fritidshem	728	-164 312	-163 584	-159 287	-4 297
Öppna förskolor	73	-6 088	-6 015	-6 265	250
Nämnd, myndighet, huvudman	187	-26 050	-25 863	-26 653	790
Forskning och utveckling	1 150	-3 755	-2 605	-1 705	-900
Totalt	160 036	2 442 742	2 282 706	2 310 650	27 944

Susanne Nord
Kultur- och utbildningsdirektör

Jill Salander
Controller

Kristina Heuman
Controller